

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Obvodního soudu
pro Prahu 2

ke sp. zn. 5 T 166/2015

Obviněná R. Z. – dovolání

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněné R. Z.,

d o v o l á n í

proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15.2.2016 sp. zn. 44 To 36/2016, a to v rozsahu, v jakém bylo podle § 256 trestního řádu zamítnuto odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněné R. Z. proti zprošťujícímu výroku pod bodem B) z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 3.11.2015 sp. zn. 5 T 166/2015,

a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. l) trestního řádu s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť napadeným rozsudkem bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opraveného prostředku proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. b) trestního řádu, přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

O d ů v o d n ě n í:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 3.11.2015 sp. zn. 5 T 166/2015, konkrétně ve výroku pod bodem B), byla obviněná R. Z. podle § 226 písm. a) trestního řádu zproštěna obžaloby pro skutek, v němž byl pod bodem I. obžaloby státního zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 2 ze dne 3.7.2015 sp. zn. 2 ZT 1/2015 spatřován přečin šíření toxikomanie podle § 287 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku. Tohoto přečinu se měla obviněná podle podané obžaloby dopustit tím, že:

*v blíže nezjištěné době, nejpozději však do dne 24. července 2013 jako provozovatelka oprávněná k podnikání na základě živnostenského oprávnění, v provozovnách maloobchodní prodejny s označením G. P., nacházející se na adrese ***, a maloobchodní prodejny s označením G. J., nacházející se na adrese ***, a velkoobchodní prodejny s označením G. v. P. nacházející se na adrese ***, a dále cestou veřejně dostupné počítačové sítě Internet, nejméně*

na internetových stránkách dostupných pod adresami www.....eu, www.....cz, www.....cz, www.....cz, www.....cz, nabízela k prodeji feminizované plody se semeny botanického rodu konopí z čeledi konopovitých, využitelných k pěstování jedinců rostlin rodu konopí s obsahem látek ze skupiny kanabinoidů, soubor elektrotechnického zařízení způsobilého ve svém komplexu zajišťovat osvit, fotoperiodu, vytápění, ventilaci a cirkulaci vzduchu a regulaci jeho vlhkosti v prostorách určených pro pěstování rostlin, soubor biologických a chemických látek podporujících obecný růst a prosperitu rostlin, soubor kuřáckých potřeb, když nabídku tohoto zboží k prodeji podporovala veřejným zpřístupněním reklamních tiskovin, katalogů zboží, přičemž nabízené zboží bylo ve vzájemné souvislosti pochvalným způsobem prezentováno jako ucelený a vzájemně související soubor zboží, umožňující pěstování rostlin konopí, následnou výrobu, přechovávání a konzumaci separovaných částí rostlin konopí vhodných k toxikomanské aplikaci této drogy známé jako marihuana, v podobě inhalace a podobným způsobem, přičemž činnosti spojené s pěstováním konopí a toxikomanskou aplikací této drogy byly pochvalným způsobem prezentovány a zpřístupňovány veřejnosti jako nedílné a stěžejní součásti vyhraněného životního stylu určité subpopulace, přičemž k vedení takového životního stylu byly poskytovány navádějící informace a poskytována možnost koupě materiálního vybavení, přičemž delta-9-tetrahydrokanabinol je uvedený jako psychotropní látka v seznamu č. 4 a č. 5 k nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, a je charakteristická a jedinečná pro rostlinu konopí, jenž je uvedeno jako omamná látka v seznamu č. 3 k nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamu návykových látek, v souladu s § 44c odst. 1 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaná stíhána. Zároveň s tím bylo pod bodem A) rozhodnuto o vině a trestu ohledně spoluobviněného M. L., a dále pod bodem C) rovněž zprošťujícím výrokem ohledně obviněné R. Z. S ohledem na obsahové zaměření nyní podávaného dovolání však v tomto směru lze na rozsudek soudu prvního stupně toliko odkázat.

Proti tomuto rozhodnutí podal státní zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 2 odvolání, a to ve prospěch obviněného M. L. proti výroku o trestu a v neprospěch obviněné R. L. proti zprošťujícím výrokům. O takto podaném odvolání rozhodl Městský soud v Praze nyní napadeným rozsudkem ze dne 15.2.2016 sp. zn. 44 To 36/2016 tak, že z podnětu odvolání státního zástupce pod bodem I. podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 trestního řádu napadený rozsudek zrušil ve výroku o trestu ohledně obviněného M. L. Podle § 259 odst. 3 písm. b) trestního řádu pak sám ve věci rozhodl tak, že ohledně tohoto obviněného při nezměněném výroku o vině nově uložil souhrnný trest, za současného zrušení výroku o trestu z trestního příkazu Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28.11.2014 sp. zn. 5 T 199/2014. Samostatným výrokem pod bodem II. pak odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněné R. Z. podle § 256 trestního řádu jako nedůvodné zamítl.

Pokud jde o zamítnutí odvolání státního zástupce směřujícího proti zprošťujícímu výroku pod bodem B) z rozsudku soudu prvního stupně, odvolací soud dospěl k závěru, že nebylo s jistotou prokázáno, že by obviněná svým úmyslným jednáním sváděla jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu, podporovala ho v tom a zneužívání takové látky jinak podněcovala nebo šířila a čin spáchala veřejně přístupnou počítačovou sítí. Výsledky prohlídek nebytových prostor údajně

jednoznačně nedávají ucelený pohled na celkový sortiment obviněnou nabízený. Jednotlivé zajištěné věci v obchodech i skladech jsou většinou „všepoužitelné“ (univerzálně použitelné) v tom smyslu, že jejich použití nelze zúžit pouze na pěstování konopí. Odvolací soud přitom odkázal na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 20.2.2014 sp. zn. III. ÚS 34/2012, v tom smyslu, že jednání tam uvedené nebylo obviněné jednoznačně prokázáno. U obviněné nebylo možno jednoznačně dovodit morální podporu při propagaci užívání návykových látek, jak má na mysli příslušné zákonné ustanovení. Dále soud argumentoval, že dosud nebylo dosaženo na základě odborné, ale i laické diskuze společenského konsenzu stran posuzování užívání marihuany jako „měkké drogy“. Důkazy předložené obviněnou dokreslují doposud ne zcela jednoznačně vyřešenou situaci stran otázek užití konopí jako takového a odkázal též na zásadu subsidiarity trestní represe. Dle názoru odvolacího soudu nelze závěr stran „propagace“ prováděné formou internetu ve smyslu § 287 odst. 2 písm. c) trestního zákoníku dovodit jen z toho, že obviněná byla provozovatelkou maloobchodních prodejen a skladu a že byl prodej zboží zajišťován i internetovým obchodem. Předmětem těchto prodejů totiž nebyly toliko prodeje „závadových sortimentů“. Odvolací soud tak v plném rozsahu souhlasil se závěry soudu prvního stupně.

S výše uvedenými právními závěry soudů obou stupňů činných dříve ve věci se však nelze ztotožnit.

V první řadě nelze souhlasit, pokud soud prvního stupně svůj zprošťující výrok opřel o § 226 písm. a) trestního řádu, tj. že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obviněná stíhána. Tento závěr ze skutkových zjištění soudu prvního stupně nevyplývá, když jeho odůvodnění argumentačně odpovídá spíše § 226 písm. b) trestního řádu. Z rozsudku soudu prvního stupně totiž nelze dovodit, v jakém směru žalované jednání obviněného nebylo prokázáno. Soud takto vyšel ze zjištění, že obviněná byla skutečně provozovatelkou předmětných kamenných a internetových prodejen, přičemž jejich prostřednictvím nabízela v obžalobě uvedené zboží sloužící (mj.) k produkci konopí. Závěr o nenaplnění skutkové podstaty žalovaného přečinu pak soud prvního stupně primárně neopírá o zjištěné skutkové okolnosti, ale obsahově o jejich subsumpci (resp. o nemožnost jejich podřazení) pod konkrétní trestní normu § 287 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku. Pokud soud prvního stupně ve svém odůvodnění dospívá k názoru, v jakém směru nebylo jednání obviněné prokázáno, jedná se o okolnosti z hlediska její trestní odpovědnosti nepodstatné. Takto např. uvádí (srov. str. 21 jeho rozsudku), že k tíži obviněné nebylo možno přičíst materiály uložené na jejím počítači, které však nebyly výslovnou složkou žalovaného jednání. Tato okolnost pak poskytuje prostor ke zpochybnění právního hodnocení jednání obviněné soudy, aniž by bylo vykročeno z mezí uplatňovaného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu [zde prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) trestního řádu]. Prioritně je tak uplatňována námitka, že soudy nesprávně aplikovaly ustanovení § 15 trestního zákoníku, § 19 trestního zákoníku a § 287 trestního zákoníku, v důsledku čehož pak nejsou výše zmíněné rozsudky souladné ani s dosavadní judikaturou, týkající se trestného činu šíření toxikomanie dle § 287 trestního zákoníku v typově podobných případech (jde o rozhodnutí sp. zn. 8 Tdo 1206/2012-24, 11 Tdo 935/2014, 8 Tdo 1217/2014, 11 Tdo 879/2015, 11 Tdo 959/2015, 11 Tdo 1095/2015 a III. ÚS 934/14).

Zároveň však lze rozhodnutím soudů obou stupňů vytknout, že jsou založena i na tzv. extrémním nesouladu mezi skutkovými zjištěními a obsahem provedených

důkazů a na nich založených právními závěry, resp. řízení před soudy je zatíženo vadou spočívající v tzv. opominutém důkazu, jak bude rozvedeno dále.

Přečinu šíření toxikomanie dle § 287 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku se dopustí ten, kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, a čin spáchá tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

Jde o ohrožovací trestný čin, přičemž pro jeho spáchání se nevyžaduje, aby vlivem jednání pachatele skutečně ke svedení další osoby ke zneužívání návykové látky s výjimkou alkoholu došlo. K naplnění subjektivní stránky v základní skutkové podstatě tohoto trestného činu postačuje zavinění z nepřímého úmyslu dle § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku.

Z doposud v zásadě jednotné rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, aprobované následně i soudem Ústavním, lze vyjmout závěr v podstatě negující názor Městského soudu v Praze, pokud jde o povahu obviněnou nabízených předmětů. Skutečnost, že nabízené předměty by samy o sobě, posuzováno izolovaně, měly též zcela nezávadné použití, není z hlediska trestní odpovědnosti pachatele přečinu šíření toxikomanie podstatná. Podstatný je právě onen kontext, v němž jsou uvedené předměty nabízeny, z něhož vyplývá, že smyslem činnosti pachatele je i mj. podpora dalších osob ve zneužívání návykových látek. V tomto ohledu je třeba klást důraz na – z hlediska obviněnou tvrzené nezávadné zájmové pěstitelské činnosti – kombinaci relativně specifických pěstebních prostředků společně s kuřáckými potřebami a nabídkou feminizovaných semen rostliny konopí, při jejichž nabídce je dokonce rozveden obsah psychotropní látky tetrahydrocannabinolu (THC). K tomu je pak nutné podotknout, že se jednalo právě o semena feminizovaná, tj. semena samičích rostlin, neboť samčí rostliny THC neobsahují, popřípadě jen nevýznamné množství. V tomto směru lze odkázat i na výše zmíněné rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 1095/2015, v němž byly akceptovány závěry Krajského soudu v Plzni, že: „...nakládání s konopnými semeny skutečně není trestné, ale podstata trestnosti jednání obžalovaného spočívá v tom, že koncentrovaně na jednom místě kromě semen konopí nabízel a prodával i další zařízení potřebná pro pěstování rostlin konopí pro účely jejich užívání jako drogy (pouze feminizovaná semena, nutná pro vypěstování rostliny s vysokým obsahem účinné látky THC), dále propagační materiály, poskytoval kupujícím popisné návody ve formě textů, obrázků a symbolů nebo odkazu na internetové stránky...“, přičemž se jedná o skutkově zcela obdobný případ. I ze samotných skutkových zjištění soudů v nyní projednávané věci lze přitom dovodit, že obviněná za těchto okolností musela být nejméně srozuměna s tím, že její činnost směřuje k podpoře produkce konopí právě pro jeho specifické psychoaktivní účinky.

Při posouzení činnosti obviněné pak nelze striktně vycházet z toho, zda onen nezaměnitelný kontext předmětů se skutečně nachází v konkrétním časovém okamžiku fyzicky na jediném místě. Ze skutkových zjištění soudů vyplývá, že v období po přijetí rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 1206/2012, na jehož podkladě začala být trestná činnost tohoto druhu systematicky postihována, obviněná z kamenných obchodů nechala odstranit semena konopí a kuřácké potřeby, když tyto předměty bylo možné nadále koupit přes internetový obchod obviněné, a dále byl zrušen osobní odběr semen konopí v prodejně. Z takto provedeného zjevně účelového rozdělení prodeje mezi internetový a kamenný obchod však nelze jakkoli dovozovat, že by následně obviněná svým

jednáním, posuzováno v jeho celku, nenaplnila skutkovou podstatu žalovaného přečinu. Naopak je zřejmé, že úmysl obviněné zůstával tentýž, proměnila se pouze jeho forma, když judikaturou akcentovaný „ucelený soubor předmětů“ obviněná účelově rozdělila mezi tzv. kamenný obchod na straně jedné a internetový obchod (e-shop) na straně druhé. Již z toho je patrné, že snahou obviněné bylo pouze zastříti či diverzifikovat činnost, o níž musela alespoň v hrubých rysech vědět, že je ve svém úhrnu trestná. Jinými slovy, obviněná namísto toho, aby svůj sortiment o klíčové problematické prvky (feminizovaná semena a kuřácké potřeby) zredukovala, začala tento prvek nabízet pouze zdánlivě samostatně, a to proto, aby se její činnost navenek jevila jako souladná s právem. Nelze pak akceptovat závěry soudů, pokud takový zastírací manévr obviněné považovaly za skutečnost ji vyvíňující. Takový závěr by v praxi znamenal v podstatě návod pro další pachatele obdobné trestné činnosti, aby se pouhým účelovým a pouze zdánlivým rozdělením nabídky trestněprávně relevantního komplexu předmětů sloužících k šíření návykové látky mezi více nabízejících entit (nejedná se o subjekty v právním slova smyslu), vymkly z dosahu trestního práva, třebaže charakter jejich činnosti by obsahově zůstával zcela shodný.

Z tohoto pohledu je třeba na celkovou podnikatelskou činnost obviněné pohlížet jako na ucelený a vzájemně osobou obviněné provázaný komplex činností sestávající se z provozování internetových a kamenných obchodů, včetně velkoskladu. Cílem této činnosti bylo přitom poskytnutí komplexní nabídky sortimentu určeného k pěstování konopí s vysokým obsahem THC. Fakt, že prodej příslušných semen probíhal formálně odděleně (objednávky na semena vyřizovala obviněná z domova, kde je měla uschovaná) na uvedené skutečnosti nic nemění, a to již proto, že za formálně oddělenými entitami stála vždy právě obviněná, jakožto jediný subjekt trestní odpovědnosti.

V rámci takto jednotně pojaté podnikatelské činnosti bylo obviněnou nabízeno veškeré potřebné vybavení pro domácí „indoor“ pěstování netechnického konopí. Obdobně jako v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.9.2014 sp. zn. 11 Tdo 935/2014, lze dospět k závěru, že obviněná nabízela celý sortiment zboží, které je potřebné k pěstování, následnému zpracování či užívání konopí, čímž širokému okruhu osob poskytla významnou podporu pro činnosti (jejich zefektivnění) ústící ve zneužívání návykové látky THC. Takovou činnost lze jednoznačně chápat jako podněcování a podporu k jejímu zneužívání a pod žalovanou skutkovou podstatu podřadit. Argument spočívající v tom, že obviněná nenabízela reklamní předměty, se proto v dané souvislosti jeví jako irelevantní, neboť její podpora zneužívání THC měla mnohem hmatatelnější základ.

Soudy nesprávně přecenily propagační stránku činnosti obviněné, aniž by zohlednily její faktickou podporu zneužívání konopí. Je přitom zřejmé, že growshopy mají v první řadě roli servisně-technickou. Celková nabídka zboží ovšem právě vzhledem ke své komplexnosti nepředstavuje jen servisně-technickou podporu pro stávající „pěstitele“, ale je i objektivně způsobilá ovlivnit rozhodnutí širokého okruhu osob zneužít netechnické konopí, popřípadě ho zneužít ve větším rozsahu či ve vyšší kvalitě než doposud, a to poskytnutím veškeré materiální podpory. Obviněná tak nabízela sortiment takových produktů, látek, nástrojů či výrobků, apod., které se ke zneužívání omamných a psychotropních látek obvykle používají (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 1217/2014). Ačkoliv tedy nebyly zajištěny takové reklamní, propagační materiály či návody na pěstování netechnického konopí, s výjimkou informace o konkrétním obsahu psychoaktivní látky THC v rostlinách vypěstovaných

z nabízených semen, je absence této propagační stránky ve srovnání s faktickou podporou poskytovanou obviněnou jen marginální.

Závěr o naplnění znaků skutkové podstaty přečinu šíření toxikomanie dle § 287 trestního zákoníku obviněnou lze učinit i na základě prostého porovnání nabídek mezi obchody provozovanými obviněnou a běžnými zahrádkářskými obchody či obchody s hobby potřebami, což soudy neučinily, stejně tak neučinily závěr, k jakému účelu obviněná sortiment reálně nabízela (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 1217/2014, 11 Tdo 879/2015 a 11 Tdo 959/2015). Hned na vstupních dveřích do prodejny G. P. v ulici ***, byl nápis, podle kterého do ní smí vstoupit pouze osoba starší 18 let. Ve vnitřních prostorách této prodejny zajistili policisté ceduli s upozorněním (stopa č. 76), pocházející nejspíše z doby před odstraněním semen z prodejny a zrušením osobního odběru semen na prodejně, že veškerá semena jsou určena pouze pro „sběratelské a etnobotanické účely“ a upozornění na možnou trestní odpovědnost kupujícího. Obdobná upozornění v běžném zahrádkářském či hobby obchodu evidentně nejsou, protože v jejich případě prodávající primárně neočekává, že jím prodávané zboží bude kupujícím použito k nelegálním účelům. Také milovníci pálivých paprik, čaje či kávy budou s těžší vyhledávat obchod se zahrádkářskými potřebami, aby v nich sháněli plastové krabičky pro uchování tohoto zboží a digitální váhy. V zahradnických potřebách se rovněž obvykle neprodávají zvláštní typy dýmek či specializovaných elektronických pomůcek pro konzumaci kouřeného materiálu (vaporizéry). V té souvislosti je třeba uvést, že jiné, běžnější, byť stále alternativní kuřácké potřeby ve vztahu ke kouření tabáku, se v obchodech nenacházely. Jde např. o vodní dýmky, prodávané typicky v čajovnách či trafikách.

Rovněž nebylo zjištěno, že by obviněná prodávala předměty sloužící ke zpracování legálního, technického konopí, nebo byly poskytovány návody na jeho zpracování (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.11.2014, sp. zn. 8 Tdo 1217/2014).

Nelze též souhlasit s názorem, že uvádění údajů o množství THC v případě vypěstovaných rostlin není pochvalnou propagací užívání návykové látky, ale naopak povinným poučením spotřebitele o případných možných rizicích až nebezpečnostech pro spotřebitele. Informace uváděné na stránkách internetového obchodu tak byly zaměřeny na specifický okruh zákazníků, tj. tyto informace byly adresovány poučeným lidem, kteří nepotřebují návod k tomu, jak obviněnou nabízená konopná semena pěstovat, ale naopak pro ně mohou být důležité konkrétní informace o jednotlivých specifických odrůdách rostlin (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.9.2014 sp. zn. 11 Tdo 935/2014).

I přes probíhající společenskou diskuzi ohledně legalizace netechnického konopí k nelékařským účelům a benevolentnější přístup k této návykové látce jak ze strany veřejnosti, tak zákonodárce (viz mírnější postih drogových trestných činů souvisejících se zneužíváním konopí), lze českou právní úpravu týkající se trestního postihu neoprávněného pěstování netechnického konopí považovat za jednoznačnou. Uvedená právní úprava navíc vychází z formálního pojetí trestného činu a je také striktněji vykládána (viz např. stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 300/2014).

Je třeba rovněž oponovat úvahám zejména soudu prvního stupně o faktické dosavadní toleranci obdobného jednání a o tvrzené „nahodilosti“ postupu státu. V první řadě lze poukázat na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 20.2.2014 sp. zn. III. ÚS 934/13, v němž je uveden závěr, že politováníhodný fakt,

že analogická trestná činnost je páchána i jinými pachateli a že společnost nemá dostatek vůle a sil, jak tomu zabránit, nemůže nijak ospravedlnit pachatele konkrétních deliktů; aplikace trestněprávní normy je plně legitimní i za situace, kdy ostatní případy kriminality zůstanou latentní a uniknou postihu. Dále pak lze poukázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.9.2014 sp. zn. 11 Tdo 935/2014, v němž Nejvyšší soud zdůraznil, že nelze argumentovat analogií se změnou dlouhodobé judikatury, neboť před rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2012 sp. zn. 8 Tdo 1206/2012 neexistovala žádná judikatura, která by považovala obdobnou činnost za beztrestnou. Ze samotného faktu, že byla tato činnost stranou pozornosti orgánů činných v trestním řízení, tj. nebyla těmito orgány stíhána, nelze vyvozovat závěr o legálnosti této činnosti. Nelze tedy vyvodit ani závěr, že by došlo k situaci, při které by se ze dne na den z podnikání dovoleného stalo podnikání nejen zakázané či nedovolené, ale podnikání trestné, ani že by došlo k hrubému porušení zásady „co není zakázáno je dovoleno“. Pokud pak soud prvního stupně poněkud akcentovaně vytýká státu právě jistou nahodilost neslučující se s koncepcí právního státu, nutno zdůraznit, že sám se takového selektivního přístupu dopustil. Pakliže je totiž skutkově zcela srovnatelné jednání jiných pachatelů v současnosti již zcela běžně postihováno a takový postih je akceptován jak Nejvyšším soudem, jak o tom svědčí relativně početná výše zmíněná judikatura, tak i Ústavním soudem, lze narušení předvídatelnosti aplikace práva shledat právě v tom, že v případě obviněné R. Z. její trestní odpovědnost vyvozena nebyla.

Souhlasit pak nelze s toliko alternativně zmíněným závěrem soudu prvního stupně, pokud v dané věci aplikoval ustanovení o právním omylu ve smyslu § 19 odst. 1 trestního zákoníku. V tomto směru pak odůvodnění soudu prvního stupně pouze stvrzuje, že zprošťující výrok se opírá o závěry právní, nikoli skutkové.

Dle § 19 odst. 1 trestního zákoníku kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat. Dle odst. 2 bylo možno se omylu vyvarovat, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží. Citované zákonné ustanovení tak zakotvuje pravidla posuzování trestnosti právního omylu negativního stran protiprávnosti činu (srov. slova „... neví, že jeho čin je protiprávní“). Toto pojetí však nelze zaměňovat s neznalostí pachatele o tom, že jeho čin je trestný, neboť ohledně trestnosti činu je i nadále trestní právo založeno na zásadě ignorantia legis non excusat. Zákonem zakotvenou zásadu právního omylu ve smyslu § 19 trestního zákoníku je tak třeba aplikovat pouze na případy, kdy je omyl pachatele dán ve vztahu mimotrestním normám, včetně těch, jichž se norma trestní dovolává, ať už jde o normy odkazovací, či blanketní (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012, s. 268). O takovou situaci se však v případě obviněné R. Z. nejednalo, neboť stíhaná skutková podstata neobsahuje blanketní, či odkazovací normu, jejíž neznalosti by se mohla obviněná dovolávat.

V tomto smyslu lze uzavřít, že již ta zjištěná činnost obviněné, kterou soudy obou stupňů nijak nezpochybňovaly, sama o sobě představovala faktickou pobídku adresovanou blíže neurčenému okruhu osob ke škodlivému zneužívání konopí. Takovou činnost je pak namístě podřadit pod žalovanou právní kvalifikaci přečinu šíření toxikomanie podle § 287 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku.

K popsanému závěru, resp. na jeho podporu pak přistupují další skutečnosti, jež soudy v předkládané věci nevzaly v potaz, čímž své rozhodnutí zatížily vadou spočívající v tzv. extrémním nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právními závěry, resp. v existenci tzv. opomenutých důkazů.

Z tohoto hlediska lze poukázat na zjištění vyplývající z výpovědi svědkyně R. Tato svědkyně uvedla, že v prodejně obviněné v J. byla zaměstnána od srpna 2012. Když nastoupila, byl growshop v provozu asi půl roku a provozovala ho obviněná. V té době se tam prodávaly semena konopí různých druhů (uvádí, že pro „sběratelské účely“), homeboxy, osvětlení, vzduchotechnika, měřicí přístroje, substráty, komplety osvětlení, oblečení, váhy a „kuřpotřeby“, hnojiva, květináče a reklamní předměty (trička) apod. Teprve v září roku 2013 na podnět obviněné začala stahovat z prodejny semena, „kuřpotřeby“ a oblečení, v podstatě všechno, kde byl list konopí. Prodej těchto věcí probíhal i nadále, ale pouze při objednávkách přes internet. Ač byl tento důkaz proveden dne 21.9.2015 při hlavním líčení a jednoznačně svědčí pro vinu obviněné (skutek v bodě I. obžaloby je vymezen nejpozději datem 24.7.2013), soudy se jím vůbec nezabývaly a kvalitativně se tak jedná o důkaz opomenutý, tj. takový, který sice proveden byl, ale nebyl podroben žádné hodnotící činnosti soudu. Jde přitom o důkaz, který zjevně podpirá závěr o tom, že obviněná si byla dobře vědoma, že její činnost směřuje k podpoře pěstování konopí právě vzhledem k jeho specifickým psychoaktivním účinkům.

Za další důkaz, který nebyl podroben hodnotící činnosti soudů, lze pak považovat úřední záznam policejního orgánu o vytěžení zálohy internetových stránek (č.l. 815 – 817 trestního spisu). Z toho záznamu vyplývá, že na webových stránkách, na kterých figurovalo identifikační číslo obviněné, bylo nabízeno zboží členěné do kategorií Growshop (osvětlení, vzduchotechnika, homeboxy,...), Konopná semena (jednotlivé druhy semen konopí dle názvu, s fotografiemi vzrostlých rostlin rodu konopí, *údaje o feminizaci*, způsob šlechtění, *vliv na koncového uživatele*, problematika pěstování,...), Kuřácké potřeby (papírky a filtry, bongy, vaporizéry,...), Separace pylu, Trika a mikiny, Váhy a Homeboxy. I tento důkaz byl přitom v hlavním líčení 26.10.2015 podle § 213 odst. 1 trestního řádu proveden (viz str. 12 protokolu o hlavním líčení jakožto listina „Sdělení o technické proveditelnosti“), přičemž vyvracel obhajobu obviněné o ryze nezávadném charakteru její činnosti, avšak nedostalo se mu potřebného hodnocení.

Opomenutí zcela zásadních důkazů přitom představují takovou vadu skutkových zjištění, jež dosahuje intenzity tzv. extrémního nesouladu ve skutkových zjištěních soudů. V kontextu s předchozí vytýkanou vadou tak faktické opomenutí těchto důkazů umožňuje průlom do skutkových zjištění soudů v rámci dovolacího řízení na půdorysu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu [zde prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) trestního řádu], neboť dochází k dotčení postulátů spravedlivého procesu (srov. nález Ústavního soudu ze dne 30.6.2004 sp. zn. IV. ÚS 570/03). K tomu lze pak dodat, že kategorie tzv. extrémního nesouladu nelze považovat pouze za projev základního práva obviněného na spravedlivý proces, tj. práva svědčícího toliko obviněnému jakožto jednotlivci, neboť nároky na spravedlivé a zákonné rozhodování soudů lze v širším smyslu považovat rovněž za komponent ústavního vymezení České republiky jakožto demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy, ve vazbě na čl. 2 odst. 3 a čl. 90 Ústavy).

Na základě uvedených úvah lze mít za to, že jednání obviněné bylo namísto posoudit jako žalovaný přečin šíření toxikomanie podle § 287 odst. 1, 2 písm. c) trestního

zákoníku. Soud prvního stupně tedy jednání obviněné nesprávně právně posoudil, když dospěl k závěru, že nenaplní všechny znaky objektivní stránky tohoto přečinu, přičemž jeho závěr o tom, že nebylo prokázáno, že obviněná spáchala žalovaný skutek, spočívá na extrémním nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením, resp. existenci opomenutých důkazů. Své rozhodnutí tak soud prvního stupně zatížil vadou ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu. Městský soud v Praze pak své rozhodnutí zatížil rovněž vadou ve smyslu § 265b odst. 1 písm. l) trestního řádu, neboť uvedené vady právního posouzení skutku obviněné neodstranil, třebaže k tomu měl na podkladě odvolání podaného státním zástupcem v neprospěch obviněné vytvořeny náležité procesní podmínky.

Z uvedených důvodů a s odkazem na § 265b odst. 1 písm. l) trestního řádu, ve spojení s § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu,

n a v r h u j i,

aby Nejvyšší soud České republiky v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit s ohledem na ustanovení § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu napadený rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15.2.2016 sp. zn. 44 To 36/2016 zrušil ve výroku pod bodem II), a to v rozsahu, jímž bylo zamítnuto odvolání státního zástupce proti výroku pod bodem B) z rozsudku soudu prvního stupně,
2. dále zrušil i jemu předcházející část rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 3.11.2015 sp. zn. 5 T 166/2015, a to ve výroku pod bodem B), dále zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
3. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 2, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud České republiky shledal, že je v posuzované věci nutno rozhodnout jiným způsobem, než předpokládaným v § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu, vyjadřuji i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Brno 27.4.2016

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce